

28-11-18

Paper Code: 8202 (350)

Programme	B.A. (Sem: I)	B.Sc (NM) (Sem: I)	B.Sc.(Med) (Sem: I)	B.Sc(Eco) (Sem: I)	B.Sc(C.Sc) (Sem: I)	B.Com (Sem: I)	BBA (Sem: I)
Exam Code	103201	103301	103301	103301	103301	108501	105401
Course Code	BARL-1421	BSNL-1421	BSML-1421	BECL-1421	BCSL-1421	BCRL-1421	BBRL-1421

Course Title: Punjabi Compulsory

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

ਨੋਟ :

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਹਨ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
3. ਹਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 08 ਅੰਕ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਏ

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ -
ਰਹੀ ਵਾਸਤੇ ਘੜੇ, 'ਸਮੇਂ' ਨੇ ਇਕ ਨ ਮੰਨੀ,
ਫੜ ਫੜ ਰਹੀ ਧਰੀਕ, 'ਸਮੇਂ' ਖਿਸਕਾਈ ਕੰਨੀ,
ਕਿਵੇਂ ਨ ਸਕੀ ਰੋਕ, ਅਟਕ ਜੋ ਪਾਈ ਭੰਨੀ,
ਤ੍ਰਿਖੇ ਅਪਣੇ ਵੇਗ, ਗਿਆ ਟੱਪ ਬੰਨੇ ਬੰਨੀ,
ਹੋ! ਅਜੇ ਸੰਭਾਲ ਇਸ 'ਸਮੇਂ' ਨੂੰ ਕਰ ਸਫਲ ਉਡੰਦਾ ਜਾਂਵਦਾ,
ਇਹ ਠਹਿਰਨ ਜਾਚ ਨ ਜਾਣਦਾ, ਲੰਘ ਗਿਆ ਨ ਮੁੜ ਕੇ ਆਂਵਦਾ।

08

2. ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।

08

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਬੀ

3. 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ' ਜੀਵਨੀ ਰਚਿਤ ਪ੍ਰਿੰ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।
4. 'ਰਾਣੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਬਾਈ ਝਾਂਸੀ' ਜੀਵਨੀ ਰਚਿਤ ਪ੍ਰੋ. ਫਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ।

08

08

(2118)

Page No 1

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਸੀ

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਲਿਖੋ।

ੳ) ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ

ਅ) ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵਧਦੀ ਵਰਤੋਂ

ੲ) ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

08

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ -

ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਵਿਚ ਪਹਾੜੀ ਕਲਮ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿੱਖਰੀ ਤੇ ਵਿਰਾਸੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਾਂਗੜਾ ਕਲਮ ਦੇ ਚਿੱਤਰ। ਕਾਂਗੜਾ ਇਕ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਦੀਆਂ ਉੱਪਰ-ਥਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ ਤੇ ਇਥੇ ਕਲਾ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਤੇ ਵਿਰਾਸਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਹੇ। ਦੂਜਾ, ਇਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਲੋਕ - ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਲੂਣਦੇ ਰਹੇ। ਪਹਾੜੀ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਲਾ- ਕਿਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲੀਲਾ ਤੇ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਰਾਗ ਨੂੰ ਅਕਾਰ ਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਿੱਤਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਚੀਜ਼ ਬਣੀ ਹੈ। ਰਾਗ ਜੀਵਣ ਨਾਲ ਇਕ ਰਸ ਹੋਏ ਲਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਰਾਗ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੰਗ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-

- 1) ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਕਲਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿੱਖਰੀ ਤੇ ਵਿਰਾਸੀ ?
- 2) ਪਹਾੜੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਚਿੱਤਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ?
- 3) ਕਾਂਗੜੇ ਵਿਚ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਵਧੇਰੇ ਕਿਉਂ ਵਿਰਾਸੀ ਹੈ?
- 4) ਪੈਰੇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਉ।
- 5) ਲਕੜੀ ਲਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।

08

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਡੀ

7. ਭਾਸ਼ਾ ਵੰਨਗੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਸ਼ਾ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਾਰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

08

8. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

08

28-11-18

Page

Paper Code: 8206 (130)

Programme	Course Code	Exam Code
B.A Sem-I	BARL-1031	103201
B.Sc. (Non-Medical) Sem-I	BSNL-1031	103301
B.Sc.(Medical) Sem-I	BSML-1031	103301
B.Sc.(Eco) Sem-I	BECL-1031	103301
B.Sc.(C.Sc) Sem-I	BCSL-1031	103301
B.Com Sem-I	BCRL-1031	108501
BBA Sem-I	BBRL-1031	105401
B.A (JMC) Sem-I	BJML-1031	108701
B.Sc (FD) Sem-I	BFDL-1031	108601
B.Sc(H.Sc) Sem-I	BHSL-1031	108201
BCA Sem-I	BCAL-1031	107201
B.Sc(IT) Sem-I	BITL-1031	105701
B.Sc(BT) Sem-I	BBTL-1031	107401
B.A(Hons.) in English Sem-I	BOEL-1031	107501
B.Sc (Hons.) Agriculture Sem-I	BACL-1031	108301

Course Title: Basic Punjabi

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note:

1. ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
2. ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
3. ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
4. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੱਠ ਅੰਕ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ

1. ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਰਨ ਹਨ?
2. ਪੈਰ ਬਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਵਰਨ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ

3. ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਖੋ।
4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਗੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ।
(ੳ) ਉਪ (ਅ) ਅਣ
(ੲ) ਕਮ (ਸ) ਨਿਰ

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਸੀ

5. ਨਾਨਕੇ ਅਤੇ ਦਾਦਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
6. ਵਪਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਅੱਠ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਡੀ

7. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
8. 41 ਤੋਂ 50 ਤੱਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

281118

Paper Code: 8209 (100)

Programme	Course Code	Exam Code
B.A Sem-I	BARL-1431	103201
B.Sc. (Non-Medical) Sem-I	BSNL-1431	103301
B.Sc.(Medical) Sem-I	BSML-1431	103301
B.Sc.(Eco) Sem-I	BECL-1431	103301
B.Sc.(C.Sc) Sem-I	BCSL-1431	103301
B.Com Sem-I	BCRL-1431	108501
BBA Sem-I	BBRL-1431	105401
B.A (JMC) Sem-I	BJML-1431	108701
B.Sc (FD) Sem-I	BFDL-1431	108601
B.Sc(H.Sc) Sem-I	BHSL-1431	108201
BCA Sem-I	BCAL-1431	107201
B.Sc(IT) Sem-I	BITL-1431	105701
B.Sc(BT) Sem-I	BBTL-1431	107401
B.A(Hons.) in English Sem-I	BOEL-1431	107501
B.Sc (Hons.) Agriculture Sem-I	BACL-1431	108301
B.Com (Hons.) Sem-I	BCOL-1431	109101

Course Title: Punjab History & Culture

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note:

- (i) Question paper consist of four units.
- (ii) Attempt five questions in all at least selecting one from each unit.
- (iii) Each question will carry 8 marks

Unit-1

1. Discuss briefly the physical features of the Punjab. 8
2. Write a note on the following as sources of Punjab History and Culture:-
 - a. Vedic Literature
 - b. Accounts of foreign travellers. 4+4=8

Unit-2

3. Discuss the town planning and Architure, art and religion of Harappan civilization. 8
4. Critically discuss the various theories regarding original home of the Aryans. 8

Unit-3

5. Write a note on social and economic life of Rig Vedic people. 8
6. Elaborate the changes in religious and economic life of people in later Vedic age. 8

Unit-4

7. Write a brief note on life and teachings of Lord Bhuddha. 8
8. Discuss the spread and impact of Jainism in Punjab. 8

Hindi Version

नोट :-

- (1) प्रश्न पत्र चार यूनिट पर आधारित है।
- (2) प्रत्येक यूनिट से एक प्रश्न करते हुए कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर लिखो।
- (3) प्रत्येक प्रश्न के आठ अंक हैं।

यूनिट-1

1. प्राचीन पंजाब की भूगोलिक विशेषताओं का वर्णन करो। 8
2. निम्नलिखित पर पंजाब के ऐतिहासिक स्रात्रों के रूप में नोट लिखो:- 8
 - (क) वैदिक साहित्य
 - (ख) विदेशी यात्रियों के वृतांत

यूनिट-2

3. हड़प्पा सभ्यता नगर योजना, भवन निर्माण कला, कला धार्मिक जीवन का वर्णन करो। 8
4. आर्यों के मूल निवास-स्थान के बारे में भिन्न-भिन्न सिद्धान्तों का आलोचनात्मक वर्णन करो। 8

यूनिट-3

5. ऋग्वैदिक आर्यों की सामाजिक और आर्थिक जीवन पर नोट लिखो। 8
6. उत्तर वैदिक काल में धार्मिक और आर्थिक जीवन में हुए परिवर्तन का उल्लेख करो। 8

यूनिट-4

7. महात्मा बुद्ध के जीवन और शिक्षाओं पर नोट लिखो। 8
8. जैन धर्म के पंजाब में विकास और प्रभाव का वर्णन करो। 8

31218

Paper Code: 8211 (460)

Programme	B.A. (Sem: I)	B.Sc (NM) (Sem: I)	B.Sc.(Med) (Sem: I)	B.Sc(Eco) (Sem: I)	B.Sc(C.Sc) (Sem: I)	B.Com (Sem: I)	BBA (Sem: I)
Exam Code	103201	103301	103301	103301	103301	108501	105401
Course Code	BARL-1212	BSNL-1212	BSML-1212	BECL-1212	BCSL-1212	BCRL-1212	BBRL-1212

Course Title: English Compulsory (~~Communication Skills in English~~)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note : All questions are compulsory.

Section A

I. Complete any ten of the following sentences using the correct form of verbs/modals given in brackets

1. Renu prefers to stay at home, earlier she.....a lot. (travel)
2. We don't have much time. We.....hurry. (Can/must)
3. Grandfather travelled a lot, He.....five languages. (speak)
4. It is getting cold, You.....wear a coat. (Should/may)
5. Igo home now or mother would be worrying. (had better/may)
6. I get you a cup of coffee? (Can/may)
7. I insisted that he.....apologise. (may/should)
8. You've been travelling all day, yoube tried. (may/must)
9.I use your phone? (Shoud/May)
10. Your bag looks heavy. Ihelp you with it. (will/can)
11. Therebe three cinemas in this town, now there is just one. (used to / can)
12. She.....her finger. It is bleeding (cut)
13. The Sun.....in the East, (rise)
14. We all.....our parents. (love)

1x10=10

Section B

II. Write a paragraph on **any one** of the following:

1. Social Networking Sites
2. The Person You Advice the Most

5

III. Do as directed (any five)

1. Neena said, "I have never been to the Museum" (Change into Reported Speech)
2. The doctor said, "Take care of your health" (Change into Reported Speech)
3. How much will you be paid for your work? (Change the Voice)
4. Someone is singing a song. (Change the Voice)
5. I didn't paint the house myself. (Change the Voice)
6. My father said to me, "Let us go for a walk". (Change into Reported Speech)
7. It is time to close the shop. (Change the Voice)
8. The murderer was sentenced. (Change the Voice)

1x5=5

Section C

IV. Discuss the theme of "The Story Teller"

Or

Attempt character sketches of

Madhav and Gheesu (The Shroud)

6

V. Answer **any two** of the following.

1. Comment on the lady's remark "I never eat anything for luncheon". (The Luncheon)
2. How do the father and son collect five rupees for the shroud? (The Shroud)
3. How does the aunt react to the story and what reply does the bachelor give?

(The Story Teller)

2x2=4

Section D

VI. How is the power of women displayed in the chapter? (The Power of Women)

Or

How is universal declaration of Human Rights a charter for the full growth of the potential of human beings?

6

VII. Answer **any two** of the following.

1. Why is a spendthrift likely to have too many friends? (On Spendthrifts)
2. How could the author be useful from the medical point of view? (Symptoms)
3. How does democracy vary from one country to another? (A Dialogue on Democracy)

2x2=4

08/12/18

Paper Code: 8215 (950)

Programme	Exam Code
B.A.	103201
B.Sc. Non-Medical	103301
B.Sc. Med.	
B.Sc. Eco.	
B.Sc. C.Sc.	
B.Com.	108501
BBA	105401
B.A. (JMC)	108701
B.Sc. (FD)	108601
B.Sc (H.Sc.)	108201
BCA	107201
B.Sc.(IT)	105701
B.Sc.(BT)	107401
B.A. (Hons.) in English,	107501
B.Sc (Hons.) Agriculture)	108301
B.Com (Hons.)	109101
B.Voc Retail Mgmt.	111801
B.Voc MSP	111601
B.Voc Animation	112201
B.Voc TDAT	111201
B.Voc NEH	111401
B.Voc Beauty & Wellness	113801

Course Code : AECD 1161

Course Title: Drug Abuse

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note : Attempt 5 question one from each section & fifth question from any of the sections. Each question carries 8 marks.

Section A

1. What is drug abuse? What is the status of Punjab in this aspect? 8
2. Discuss major reasons of drug abuse and its demand in Punjab 8

Section B

3. How drug abuse effects the personal life of an individual?
4. Write notes on :
 - a) Crime rate in society increases due to drugs.
 - b) The drug abuses are burden on nation, explain.

Section C

5. Define drug relapse management what are its types?
6. Discuss medical treatment of drug abuse.

Section D

7. What are various types of therapies used to assist drug de-addiction. Discuss any one in detail.
8. Discuss the role of family in drug de-addiction.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰ ਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਕਰੋ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਓ

1. ਨਸ਼ਾ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। (8)
2. ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖੋ। (8)

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਅ

3. ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ? (8)
4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (1) ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜੁਰਮ ਵੱਧਦਾ ਹੈ
 - (2) ਨਸ਼ੇੜੀ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਇਕ ਬੋਝ ਹਨ, ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ (8)

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਏ

5. ਨਸ਼ਾ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। (8)
6. ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਸ

7. ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਸ਼ਾ ਛੜਾਉ ਥੈਰੇਪੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। (8)
8. ਨਸ਼ਾ ਛੜਾਉਣ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਲਿਖੋ। (8)

Hindi Version

नोट : कुल पांच प्रश्न करें। हर भाग में से एक प्रश्न जरूरी है। पांचवां प्रश्न कहीं से भी करें। प्रत्येक प्रश्न 8 नंबर का है।

भाग क

1. नशाखोरी क्या है? पंजाब में नशाखोरी की स्थिति का उल्लेख करें। 8
2. पंजाब में नशाखोरी के मुख्य कारण तथा उसकी मांग का वर्णन करें। 8

भाग ख

3. नशाखोरी व्यक्ति के निजी जीवन को किस प्रकार प्रभावित करती है। 8
4. निम्नलिखित पर नोट लिखें :-
 1. नशाखोरी के कारण समाज में बढ़ते अपराध। 8
 2. नशाखोरी देश पर एक बोझ हैं। विस्तार कीजिए। 8

भाग ग

5. नशे के दोबारा प्रयोग से बचने के प्रबन्धन क्या हैं और इसकी किसमों का वर्णन करें। 8
6. नशाखोरी के मैडीकल प्रबन्धनों का उल्लेख कीजिए। 8

भाग घ

7. नशा छुड़ाने के लिए विभिन्न चिकित्साओं (therapies) कौन सी है? किसी एक का विस्तार करें। 8
8. नशा छुड़वाने में परिवार किस प्रकार सहयोगी हो सकता है। 8

26-11-18

Paper Code: 8216 (120)

Programme	B.A. (Sem: I)	B.Sc.(Non-Med) (Sem: I)	B.Sc (Eco.) (Sem: I)	B.Sc(C.Sc) (Sem: I)
Exam Code	103201	103301	103301	103301
Course Code	BARM-1333(I)	BSNM-1333(I)	BECM-1333(I)	BCSM-1333(I)

Course Title: Mathematics (Algebra)**Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 40**

Instructions : Attempt five questions in all selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each carries equal marks.

Section-A

1. (i) Find the inverse of the matrix $\begin{pmatrix} -1 & 1 & 2 \\ 0 & 2 & 1 \\ -1 & 3 & 4 \end{pmatrix}$ by using elementary operations.

- (ii) Find the rank of matrix

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 & 0 \\ 3 & 1 & 4 & 2 \\ 1 & -3 & 6 & 2 \end{pmatrix}$$

2. (i) Find the only real value of λ for which the following system of linear equations has a non-zero solution.

$$x + 2y + 3z = \lambda x, \quad 3x + y + 2z = \lambda y, \quad 2x + 3y + z = \lambda z,$$

Hence solve the system of equations.

- (ii) Determine the value of k so that the vectors $\begin{pmatrix} 1 \\ -1 \\ 3 \end{pmatrix}$, $\begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ -2 \end{pmatrix}$ and $\begin{pmatrix} k \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$ are linearly dependent.

Section-B

3. (i) if λ is an eigen value of a non-singular matrix A , prove that $\frac{A}{\lambda}$ is an eigen value of $\text{adj } A$.

(ii) verify Cayley Hamilton theorem for the matrix

$$\begin{pmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 2 \end{pmatrix}$$

4. (i) Show that the transformation

$$y_1 = x_1 - x_2 + x_3, \quad y_2 = 3x_1 - x_2 + 2x_3,$$

$$y_3 = 2x_1 - 2x_2 + 3x_3 \text{ is regular.}$$

- (ii) Obtain the quadratic form corresponding to the following symmetric matrix.

$$\begin{pmatrix} 0 & a_1 & a_2 & a_3 \\ A_1 & 0 & b_1 & b_2 \\ A_2 & b_1 & 0 & c_1 \\ A_3 & b_2 & c_1 & 0 \end{pmatrix}$$

Section-C

5. (i) Define gram matrix. Show that the gram matrix $B'B$ is always positive definite or positive semi definite & it is definite or semi-definite according as the rank of B is equal to or less than the number of its columns.

(ii) What do you mean by congruence of quadratic form & matrices. Show that the ranges of values of two congruent quadratic forms are same.

6. Define definite, Semi-definite & indefinite real quadratic forms. Prove that the form $5x^2 + 26y^2 + 10z^2 + 4yz + 14zx + 6xy$ is positive semi-definite & find a non-zero set of values of x, y, z which makes the form zero.

Section-D

7. (i) Solve the equation $3x^2 - 19x^2 + 33x - 9 = 0$ Which has repeated roots.

(ii) If α, β, γ are roots of $x^3+3x+2=0$, find equation whose roots are $(\alpha-\beta)(\alpha-\gamma), (\beta-\gamma)(\beta-\alpha), (\gamma-\alpha)(\gamma-\beta)$.

8. Solve the equation $49x^4+42x^3+3x^2-1=0$ by Descarte's Method.

Programme	B.A. (Sem: I)	B.Sc.(Non-Med) (Sem: I)	B.Sc (Eco.) (Sem: I)	B.Sc(C.Sc) (Sem: I)
Exam Code	103201	103301	103301	103301
Course Code	BARM-1333(II)	BSNM-1333(II)	BECM-1333(II)	BCSM-1333(II)

Course Title: Mathematics (Calculus & Trigonometry)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

NOTE

Attempt Five Questions in all, Selecting one Question from each Section. The fifth question may be selected from any Section.

Section A

- I. (A) Solve $\frac{2}{|3-5x|} \leq 7$.
 (B) Find the l.u.b. and g.l.b. of the set $\left\{ \frac{2x+1}{x+5} : |x-4| < 2 \right\}$ (4+4)
- II. (A) Prove that $\text{Lt}_{x \rightarrow a} \frac{1}{x-a}$ does not exist.
 (B) Show that $f(x) = x^3$, $0 \leq x \leq 2$ is uniformly continuous. Also find δ which will correspond to the given $\epsilon > 0$ (4+4)

Section B

- III. (A) Find $\frac{dy}{dx}$, if $y = x^{\cosh x} + (\sinh x)^2$
 (B) If $y = \sin(\log x)$, show that $x^2 y_2 + x y_1 + y = 0$. (5+3)
- IV. (A) Expand $\log(\sin x)$ in powers of $x-3$ upto first four terms.
 (B) Evaluate $\text{Lt}_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{x^2} \right)^{\tan x}$ (4+4)

Section C

- V. (A) Show that $2^7 \sin^3 \theta \cos^5 \theta = -[\sin 8\theta + 2 \sin 6\theta - 2 \sin 4\theta - 6 \sin 2\theta]$.
 (B) Find the fourth roots of $-1 + i\sqrt{3}$ (5+3)

VI. (A) Separate into real and imaginary part : $\tan^{-1}(x + iy)$

(B) Solve the equation $(1 + x)^3 = i(1 - x)^3$ (4+4)

Section D

VII. (A) By using Gregory's Series prove that

$$1 - \frac{1}{3 \cdot 4^2} + \frac{1}{5 \cdot 4^4} - \dots \infty = 4 \tan^{-1} \frac{1}{4}$$

(B) If $\sin(+i\varphi) = \tan \alpha + i \sec \alpha$, show that $\cos 2\theta \cosh 2\varphi = 3$ (4+4)

VIII. (A) Sum the series to n terms: $1 + x \cos \theta + x^2 \cos 2\theta + x^3 \cos 3\theta + \dots$

(B) Sum to n terms the series $\sin^3 \alpha + \sin^3 2\alpha + \sin^3 3\alpha + \dots$ (4+4)

Paper Code: 8218 (70)

Programme	B.A. (Sem: I)	B.Sc.(Eco) (Sem: I)	B.Sc (C.Sc.) (Sem: I)
Exam Code	103201	103301	103301
Course Code	BARM-1134	BECM-1134	BCSM-1134

Course Title: Computer Science (Computer Fundamental & PC Software)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 50

Note:

Attempt Five Questions in all, Selecting one Question from each Section. The fifth question may be selected from any Section.

Unit-1

1. (a) What is a computer? Discuss the various uses of a computer system. 5
- (b) Discuss the milestones in computer hardware and software. 5
2. What do you understand by primary memory? Discuss various types of primary memories. 10

Unit-2

3. (a) Differentiate between MICR and OCR. 5
- (b) Explain light pen and joystick. 5
4. What do you understand by output devices? Discuss the various types of printers. 10

Unit-3

5. (a) What are the functions of the task bar in Windows? 5
- (b) Discuss My Computer and Windows Explorer in Windows Operating System. 5
6. What do you understand by Windows OS? Discuss the various icons displayed on the Windows screen by default. 10

Unit-4

7. (a) Discuss the various views of Ms-PowerPoint. 5
- (b) Discuss how we can add multimedia in a PowerPoint presentation. 5
8. (a) Discuss various formatting features of MSWord. 5
- (b) Explain borders and shading in MS-Word. 5

(2118)

Page No. __ 1

Paper Code: 8219 (30)

Programme	B.A.	B.Sc.(Eco)
	(Sem: I)	(Sem: I)
Exam Code	103201	103301
Course	BARM-	BECM-1124
Code	1124	

**Course Title: Computer Applications (Computer
Fundamental & PC Software)**

Time Allowed: 3 Hours**Max Marks: 50**

Note : Candidates are requested to attempt five questions, selecting at least one question from each section (A-D). The fifth question may be attempted from any section. Each question carry equal marks.

Section A

1. Explain the following types of memories 5x2=10

- a) Dynamic Ram
- b) Cache Memory
- c) Optical disk
- d) EPROM
- e) Floppy disk

2. What is software ? Explain the various types of software. 10

Section B

3. What is a folder? How folders are created? Explain the new rules for naming files in windows vista.

4. Explain the following with respect to windows operating system. 5x2=10

- a) Recycle Bin
- b) My Computer icon
- c) Find
- d) Shutdown
- e) Desktop

Section C

5. a) How page setup is done in MS Word? 5
- 5 b) How borders and shading is applied in MS Word? 5
6. Explain how tables are inserted, edited and formatted in MS Word 10

Section D

7. Explain how animation and slide transition is applied in MS Power Point 10

8. Explain the following with respect to MS Power Point. 5x2=10

- a) Adding Art
- b) Printing slides
- c) Starting Slideshow
- d) Templates
- e) Adding text to slides

Paper Code: 8220 (60)

Programme	B.A. (Sem. I)	B.Sc.(Eco) (Sem. I)
Exam Code	103201	103301
Course Code	BARL-1175	BECL-1175

Course Title: Economics (Micro Economics)**Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 80****Note:**

- Attempt five questions in all selecting at least one question from each section.
- The fifth question may be attempted from any section.

Section-A

1. Explain the meaning of price elasticity of demand. Give three methods of its measurement.

ਮਾੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੋਚ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਬਿਆਨ ਕੀਜੀਏ। ਇਸੇ ਮਾਪਨੇ ਦੀ ਤੀਨ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀਜੀਏ।

ਮੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੋਚ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਪਣ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਧੀਆਂ

ਦੱਸੋ।

(4, 12)

2. What are indifference curves? Explain various properties of indifference curves.

ਤਟਸਥਤਾ ਕਰ ਕੀ ਹੈ? ਤਟਸਥਤਾ ਕਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਤਟਸਥਤਾ ਵੱਕਰ ਕੀ ਹਨ? ਤਟਸਥਤਾ ਵੱਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ

ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(4, 12)

Section-B

3. What do you understand by returns to scale? Explain the three stages of returns to scale?

ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਫਲ ਤੋਂ ਆਪ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਫਲ ਦੀ ਤਿੰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਫਲ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਫਲ ਦੀ ਤਿੰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(16)

4. Explain the relationship between average revenue, Marginal revenue and elasticity of demand.

ਔਸਤ ਆਰ, ਸੀਮਾਤ ਆਰ ਤਥਾ ਮਾਰਗ ਕੀ ਲੋਚ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧ ਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਔਸਤ ਆਰ, ਸੀਮਾਤ ਆਰ ਅਤੇ ਮਾਰਗ ਕੀ ਲੋਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(16)

Section-C

5. What is perfect competition? Explain the main characteristics of perfect competition.

ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਿਤਾ ਕੀ ਹੈ? ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਿਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀ ਹੈ? ਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(4,12)

6. What is Monopoly? Explain equilibrium of the firm under monopoly in the short run.

ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅਲਪਕਾਲ ਤੋਂ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਲਪਕਾਲੀਨ ਵਿਚ ਫਰਮ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(4,12)

Section-D

7. Critically examine the classical theory of interest.

व्याज के परंपरावादी सिद्धांत की आलोचनात्मक व्याख्या कीजिए।

ਸਮਾਜ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (16)

8. What is profit? Explain risk theory of profit.

लाभ क्या है? लाभ के जोखिम सिद्धांत की व्याख्या कीजिए।

ਲਾਭ ਕੀ ਹੈ? ਲਾਭ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (4,12)

26-11-18

Exam Code: 103201

Paper Code: 8221 (80)

Programme : B.A.-I SEM

Course Title: History (History of India upto C.1000)

Course Code: BARL-1273

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Attempt five questions in all selecting one question from each unit. Fifth question may be attempted from any unit. The question on map is compulsory. Each question carries 16 marks.

Unit I

1. How does the archaeological sources help us in constructing the history of ancient India? 16
2. What do you know about the town planning and social life of Harappan civilization? 16

Unit II

3. Describe the social and religious life of the Rigvedic Aryans. 16
4. Discuss life and teachings of Vardhmana Mahavira.

Unit III

5. Discuss the growth of art and literature during the reign of Kanishka. 16

6. Describe the various causes for the decline of Gupta Empire. 16

Unit IV

7. Describe the main feature at the administration of the Cholas. 16

8. Mark any four out of the following five places-

Lothal, Kalibangan, Sangol, Taxila and Kanauj

on the map and explain-their historical importance.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਕਸ਼ੇ (map) ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 16 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ - 1

1. ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸੋਮੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16

2. ਹੱੜਪਾ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

ਯੂਨਿਟ - 2

3. ਰਿਗਵੈਦਿਕ ਆਰੀਆ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 16

4. ਵਰਧਮਾਨ ਮਹਾਂਵੀਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ - 3

5. ਕਨਿਸ਼ਕ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਵਿਚ ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਉੱਨਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 16

6. ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ - 4

7. ਚੋਲ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਦੱਸੋ।

8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉਪਰ ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਥਾਨ ਭਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮਹੱਤਵ ਲਿਖੋ।

ਲੋਥਲ, ਕਾਲੀਬੰਗਾ, ਸੰਘੋਲ, ਤਕਸ਼ਿਲਾ ਅਤੇ ਕਨੌਜ।

Hindi Version

ਨੋਟ : ਕੁਲ ਪਾंच प्रश्न करो। प्रत्येक युनिट से एक प्रश्न अनिवार्य है। पांचवां प्रश्न किसी भी युनिट से किया जा सकता है। मानचित्र (map) का प्रश्न अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न के 16 अंक हैं।

युनिट 1

1. प्राचीन भारतीय इतिहास की रचना में पुरातत्व सम्बन्धी स्रोत किस प्रकार सहायक होते हैं? चर्चा करें। 16
2. हड़प्पा सभ्यता की नगर योजना और सामाजिक जीवन के बारे आप क्या जानते हो? 16

युनिट-2

3. ऋग्वैदिक आर्यों के सामाजिक तथा धार्मिक जीवन का वर्णन करो। 16
4. वर्धमान महावीर के जीवन और शिक्षाओं का वर्णन करो।

युनिट 3

5. कनिष्क के शासन काल में कला तथा साहित्य के क्षेत्र में हुई उन्नति का वर्णन करो। 16
6. गुप्त साम्राज्य के पतन के विभिन्न कारणों का वर्णन करो।

युनिट 4

7. चोल शासन प्रबन्ध की मुख्य विशेषताओं का वर्णन करो। 16
8. भारत के मानचित्र पर आगे लिखे पांच में से कोई चार स्थान दर्शाओ और उनका इतिहासिक महत्व लिखो।

लोधल, कालीवंगा, संधोल, तक्षशिला और कनोज।

26-11-18
Exam Code: 103201

Paper Code: 8222 (20)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Psychology (Basic Psychology Processes-I)

Course Code: BARM-1443

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 60

Instructions:

Attempt five questions in all selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each carries equal marks.

Note: The use of non-programmable calculator is allowed.

Section-A

- I. Discuss the nature and scope of Psychology. (12)
- II. Write a note on the 'Experimental Method' in Psychology. (12)

Section-B

- III. a. What is a Psychological test? (3)
- b. What are Characteristics of a good Psychological test? (9)
- IV. Discuss the Ethical Issues in Psychology Testing. (12)

Section-C

- V. Define learning. Discuss the Trial and Error Method of learning. (3,9)
- VI. Write a note on Social/Observational Learning. (12)

Section-D

- VII. Discuss the Nature and Nurture Issue in Intelligence. (12)
- VIII. Describe the different Measures of Central Tendency along with their Merits and Demerits. (12)

Exam Code : 103201

Paper Code :8223 (20)

Programme : B.A.-I SEM

Course Title : Journalism & Mass Communications

Course Code : BARM-1313

Time Allowed : 3 Hours

Max Marks : 60

Note: Attempt Five questions in all by selecting at least one question from each section. All questions carry equal marks.

Section: A

1. Define functions of Communication.
2. Discuss the characteristics of Mass Communication.

Section: B

3. What do you know about latest trend of internet?
4. Discuss the Invasion of satellite channels in India.

Section- C

5. Discuss the Shannon and Weaver's Model of Communication and its relevance.
6. What do you know about Osgood's Model of Communication?

Section- D

7. Discuss the Two-Step Theory. Do you think it is relevant today?
8. According to you which communication theory is most influential and Why?

Exam Code : 103201

Paper Code :8224 (20)

Programme : B.A.-I SEM

Course Title : Public Administration (Administrative Theory)

Course Code : BARL-1414

Time Allowed : 3 Hours

Max Marks : 80

The candidates are required to attempt 5 questions in all, selecting at least one question from each of the 4 sections. The fifth question maybe attempted from any section. All the questions have equal marks.

Section – A

1. Distinguish between Public Administration and Private Administration.
2. Define Public Administration. Discuss its Nature and Scope.

Section – B

3. Define Supervision. Give its features.
4. Distinguish between Formal and Informal Organisations

Section – C

- 5 Define Chief Executive. Give its Types and Functions.
- 6 Define Public Corporation. Give its Merits and Demerits.

Section – D

- 7 Discuss Judicial Control of Administration.
- 8 Define Communication. Discuss its Channels and give barriers to effective Communication.

Exam Code: 103201

Paper Code: 8225 (20)

Programme: B.A.-I Sem: I

Course Title: Home Science (Family resource Management & Hygiene)

Course Code: BARM-1284

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 60

Instructions:

- Attempt five questions in all selecting at least one question from each section.
- The fifth question may be attempted from any section.
- Each question carries equal marks.

Section-A

1. What are the factors and practical considerations in selection of house? (12)
2. Which principles are kept in mind while planning a house? (12)

Section-B

3. Describe the use of colour in interior decoration of house. (12)
4. Discuss the role of harmony, balance and proportion in planning and decoration of different rooms. (12)

Section-C

5. What are the sources and control measures for infection? (12)

6. Describe the causes and spread of dengue and diarrhea. (12)

Section-D

7. What are the causes of food poisoning? How can it be prevented?(12)

8. What are the safe food practices in service and storage of foods. (12)

Punjabi version

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ

1. ਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ? (12)

2. ਘਰ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (12)

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ

3. ਘਰ ਦੀ ਅੰਤਰਿਕ ਸਜਾਵਟ ਲਈ ਰੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। (12)

4. ਘਰ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤ (harmony), ਸੰਤੁਲਨ (balance) ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ (proportion) ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। (12)

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਸੀ

5. ਫੂਡ (Infection) ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸੋਮੇ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।(12)

6. ਡੇਂਗੂ (Dengue)ਅਤੇ ਦਸਤ (diarrhoea) ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।(12)

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਡੀ

7. ਭੋਜਨ ਜਹਿਰਵਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਉਪਾਅ ਕਿਹੜੇ ਹਨ। (12)

8. ਭੋਜਨ ਪਰੋਸਣ (Service) ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ (storage) ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀਆਂ (safe food practices) ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? (12)

ਹਿੰਦੀ

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ

1. ਘਰ ਦਾ ਚੁਨਾਵ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਨ ਕਿਨ ਅਪੇਕਸ਼ਾओं को ध्यान में रखना चाहिए? (12)

2. ਘਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੌਨ-ਕੌਨ ਸੇ ਸਿਨ੍ਢਾਂਤ ਧਿਆਨ ਮੇਂ ਰਖਨੇ ਚਾਹਿਏ? (12)

ਸੈਕਸ਼ਨ -ਬੀ

3. ਘਰ ਦੇ ਆਂਤਰਿਕ ਸਜ਼ਾ ਕੇ ਲਿਏ ਰੰਗ ਕੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। (12)

4. ਘਰ ਦੇ ਕਮਰਾਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਔਰ ਸਜ਼ਾ ਕੇ ਲਿਏ ਅਨੁਰੂਪਤਾ (harmony), ਸੰਤੁਲਨ (balance) ਔਰ ਅਨੁਪਾਤ (proportion) ਦਾ ਕਥਾ ਸਹਤਵ ਹੈ। (12)

ਸੈਕਸ਼ਨ -ਸੀ

5. ਸੰਕਰਮਣ (Infection) ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਔਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਉਪਾਯਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। (12)

6. ਡੇਂਗੂ (Dengue) ਔਰ ਦਸਤ (diarrhoea) ਦੇ ਕਾਰਣ ਔਰ ਫੈਲਨੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। (12)

सैकशन —डी

7. भोजन विषाक्तता के कारण और उससे बचने के उपाय लिखो। (12)
8. भोजन परोसने (Service) और संग्रह (balance) करने की सुरक्षित भोजन पद्धतियां (safe food practices) कौन सी हैं? (12)

Exam Code: 103201

Paper Code: 8226 (50)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Physical Education

Course Code: BARM-1384

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 50

Instructions:

Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one from each section (A-D). The fifth question may be attempted from any section. Each question carries ten marks.

Section-A

1. What is Growth and Development? Describe the principles of growth & development.
2. Explain how Physical Education is related with Education, Coaching & training?

Section-B

3. What is doping? Write about the bad effects of Doping. How can be prevent from Doping.
4. Discuss the Anatomical and Physiological differences between male and female.

Section-C

- Write down the development of physical Education in India after Independence.
- Discuss the role of warming up and cooling down in the field of games & sports and write its effects.

Section-D

- Compare the Ancient and Modern Olympic Games.
- Write a detailed note on the history of Asian Games.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਭਾਗ (ਉ-ਸ) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੇ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ਉ

- ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਸਰੀਰਕ ਸਿਖਿਆ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਿਆ, ਕੋਚਿੰਗ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋ। ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-ਅ

- ਡੋਪਿੰਗ ਕੀ ਹੈ? ਡੋਪਿੰਗ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਡੋਪਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦਰਮਿਆਨ ਸਰੀਰਕ ਰਚਨਾ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-ੲ

- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰਕ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
- ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਗਰਮਾਉਣ ਅਤੇ ਠੰਡਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-ਸ

- ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
- ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Hindi version

ਨੋਟ:- ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਕੇਵਲ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ। ਪ੍ਰत्यੇਕ भाग (क-घ) में से एक प्रश्न करना अनिवार्य है। पाँचवाँ प्रश्न किसी भी भाग में से करें। प्रत्येक प्रश्न के 10 अंक हैं।

भाग-क

- वृद्धि और विकास से क्या अभिप्राय है? वृद्धि एवं विकास के सिद्धांतों की विस्तारपूर्वक चर्चा करें।
- शारीरिक शिक्षा किस तरह से सामान्य शिक्षा, प्रशिक्षण और सिखलाई से सम्बन्धित है। विस्तार से वर्णन कीजिए।

भाग-ख

- डोपिंग से आप क्या समझते हैं? इसके बुरे प्रभावों के बारे में लिखें। डोपिंग की रोकथाम कैसे की जा सकती है।

4. महिला और पुरुषों के बीच शरीर रचना एवं दैहिक भेदों की चर्चा करें।

भाग—ग

5. आज़ादी के बाद भारत में शारीरिक शिक्षा के विकास के बारे में लिखें।
6. खेलों के क्षेत्र में शरीर को गर्माना तथा शमन करने के महत्त्व और प्रभावों का वर्णन करें।

भाग—घ

7. आधुनिक एवं प्राचीन ओलम्पिक खेलों की भिन्नता के बारे में लिखें।
8. एशियाई खेलों के इतिहास के बारे में संक्षेप में वर्णन करें।

Exam Code : 103201

Paper Code :8227 (30)

Programme : B.A.-I SEM

Course Title : Sociology (Fundamentals of Sociology -I)

Course Code : BARL-1475

Time Allowed : 3 Hours

Max Marks : 80

NOTE: (1) Attempt FIVE questions in all selecting at least one question from each unit. The fifth question may be attempted from any unit. Each question will carry 16 marks

UNIT-I

1. Define Sociology. Trace out the relationship between Sociology and Political Science.
2. Is sociology a Science or not? Discuss.

UNIT-II

3. Define 'Human society'? Describe the characteristics of the Human society.
4. Define Association? Discuss its main features.

UNIT-III

5. What is Social group? Discuss its various characteristics.
6. Discuss the difference between In-group and Out- groups.

UNIT-IV

7. What do you mean by Social structure? Explain its various characteristics.
8. Write a note on Status and Role as the elements of social structure.

Exam Code: 103201

Paper Code: 8228 (50)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Fine Arts (Drawing & Painting)

Course Code: BARM-1245 (I)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Instructions:

Attempt five question in all selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All question carry equal marks.

ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਭ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

Part-A /ਭਾਗ-ਓ

1. Write about the painting art from Panchmari Caves.
ਪੰਚਮੜੀ ਗੁਫਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 8
2. Discuss in brief about six Limbs in Indian Art.
ਭਾਰਤੀ ਕਲਾ ਦੇ ਛੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

Part-B /ਭਾਗ-ਅ

3. Discuss about concept of colours in detail.
ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

4. Discuss about Perspective and Rhythm.
ਲੋਅ ਅਤੇ ਪਰਿਪੇਖ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

Part-C/ ਭਾਗ-੮

5. Write about Dancing girl and priest images.
ਪੁਰੋਹਿਤ ਅਤੇ ਨਾਚੀ ਅਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 8
6. Explain about concept of seal in the light of Pashupati seal.
ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਮੋਹਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ। 8

Part-D/ਭਾਗ-੯

7. Explain about mother and child before Buddha.
ਬੁੱਧ ਅੱਗੇ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ। 8
8. Write about Dying Princess from ajanta.
ਅਜੰਤਾ ਤੋਂ ਮਰਦੀ ਹੋਈ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਚਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 8

14/12/18

Exam Code: 103201

Paper Code: 8229 (20)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Human Rights (Conceptual Understanding of Human Rights & Duties)

Course Code: BARL-1295

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 100

Instructions:

Attempt five question in all selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All question carry equal marks.

Section-A

1. Explain the meaning and characteristics of Human Rights.
2. Write a note on different kinds of rights. Use example to support your answer.

Section-B

3. What do we mean by Human Duties and what are different kinds of human Duties.
4. Discuss the relationship between Right and Duties.

Section-C

5. Give critical analysis of Natural Right Theory.
6. Write a detailed note on Legal/primitive Right Theory.

Section-D

7. Discuss Marxist theory of rights.
8. Write a note on Feminists theory of rights and discuss its importance.

(Punjabi version)

ਨੋਟ: ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ। ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਉਤਰ ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੱਖ ਰੱਖੋ। ਕੁਲ 5 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ

ਭਾਗ-ੳ

1. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
2. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੱਖ ਰੱਖੋ।

ਭਾਗ-ਅ

3. ਮਨੁੱਖੀ ਕਰਤਵਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
4. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ?

ਭਾਗ-ੲ

5. Natural Right Theory ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
6. Legal/primitive Right Theory ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-ਸ

7. Marxist Theory of Rights ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
8. Feminist Theory of Rights ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।

Exam Code: 103201

Paper Code: 8230 (60)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Political Science (Political Theory-I)

Course Code: BARL-1406

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Instructions:

The candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question each from each section. The fifth question may be attempted from any section.

Part-A

1. Define Political science. Discuss its scope. 16
2. Examine relationship of Political Science with History and Economics. 16

Part-B

3. Define State. Discuss its main elements. 16
4. Critically discuss the social Contract Theory of the origin of state. 16

Part-C

5. Explain the salient features of the nature of state according to Liberal view. 16
6. Explain the Functions of State according to Socialist perspective. 16

Section-D

7. Define Sovereignty. Discuss the main types of Sovereignty. 16
8. Critically examine the Pluralistic Theory of Sovereignty. 16

(Pnnjabi version)

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤ:-

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 5 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੳ

1. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਇਸਦਾ ਖੇਤਰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। 16
2. ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16

ਭਾਗ-ਅ

3. ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 16
4. ਰਾਜ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਦੇ ਸਾਮਾਜਿਕ ਸਮਝੋਤੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16

ਭਾਗ-ੲ

5. ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 16

6. ਸਮਜਵਾਦੀ ਪੱਖ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 16

ਭਾਗ-ਸ

7. ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਇਸਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 16

8. ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਦੇ ਬਹੁਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 16

Exam Code: 103201

Paper Code: 8232 (20)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Music (Vocal)

Course Code: BARM-1366

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Instructions:

Attempt any five questions in all selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All question carry equal marks.

Section-A

1. Write the historical development of Indian music in vedic period. 8
2. Write any two musical terms of the following : Shurti, Saptak, Alankar, Pakar. 8

Section-B

3. Write the contribution of Swami Haridas towards Indian music. 8
4. Write the contribution of Sri Guru Nanak Dev ji towards Indian music. 8

Section-C

5. Write the definition and Notation of Rag Yahan or Bahirav. 8
6. What do you know about Rag and Rababi in the Context of Gurmat Sangat. 8

Section-D

7. Write the theka of Teental. 8
8. Write the definition of Rag Deshkaar or Khmaaj. 8

Hindi Version

नोट:- कोई पाँच प्रश्न लिखो। प्रत्येक भाग में से एक प्रश्न अनिवार्य है। पाँचवाँ प्रश्न किसी भी भाग में से करो। प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं।

भाग-क

1. वैदिक काल में भारतीय संगीत के ऐतिहासिक विकास को लिखो। 8
2. निम्नलिखित में से किन्हीं दो संगीतिक शब्दों की व्याख्या करो। श्रुति, सप्तक, अलंकार, पकड़। 8

भाग-ख

3. भारतीय संगीत के प्रति स्वामी हरिदास जी के योगदान को लिखें। 8
4. संगीत के प्रति गुरु नानक देव जी के योगदान को लिखें। 8

भाग-ग

5. राग यमन या भैरव की स्वर लिपि एवं परिचय लिखें। 8
6. गुरुमति संगीत के संदर्भ में आप राग एवं रबाबी से क्या समझते हैं लिखें। 8

भाग-घ

7. तीन ताल का ढेका लिखें। 8
8. राग देशकार या खमाज का परिचय लिखें। 8

पंजाबी

ਨੋਟ:- ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੳ

1. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 8
2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਸ਼ਰੁਤੀ, ਸਪਤਕ, ਅਲੰਕਾਰ, ਪਕੜ। 8

ਭਾਗ-ਅ

3. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਵਾਮੀ ਹਰੀਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 8
4. ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 8

ਭਾਗ-ੲ

5. ਰਾਗ ਯਮਨ ਜਾਂ ਭੈਰਵ ਦੀ ਸਵਰ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਪਰਿਚੈ ਲਿਖੋ। 8

6. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪ ਰਾਗ ਅਤੇ ਰਬਾਬੀ ਤੋਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ। ਲਿਖੋ। 8

ਭਾਗ-ਸ

7. ਤੀਨ ਤਾਲ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਖੋ। 8

8. ਰਾਗ ਦੇਸ਼ਕਾਰ ਜਾਂ ਖਮਾਜ ਦਾ ਪਰਿਚੈ ਲਿਖੋ। 8

Programme B.A. Semester-Ist

(Session 2018-19)

Course Title Sanskrit Elective (Theory)

Course Code : BARM-1466

नोट — प्रश्न पत्र में कुल 4 यूनिट हैं तथा प्रत्येक यूनिट में 2-2 प्रश्न हैं। किसी एक यूनिट में से दोनों प्रश्न करें तथा शेष 3 यूनिट में से केवल एक-एक प्रश्न करें।

समय-3 घण्टे

पूर्णांक-60

Section – A

1. निम्नलिखित श्लोकों की प्रसंग सहित व्याख्या करें — 12 अंक
 - (क) सेवा हि परमो धर्मः सेवैव परमं तपः।
सेवया लभते लोके 'वाहगुरु' नु मानवाः॥
 - (ख) शैशवसमये माता तं सेवार्थमुपादिशत।
पुत्रचरित्रनिर्माणे मातृशिक्षापि कारणम्॥
 - (ग) वेददुःखांकचन्द्रैश्च मिते वर्षे निराश्रितम्।
पंगुं बालकमालोक्य दलितं पूर्णमानसम्॥
 - (घ) अनाथान् पीडितान् दीनानानीय पिंगलाश्रमे।
सेवाकर्म कृतं तेन सकललोकविश्रुतम्॥
2. (क) भक्तपूर्णसिंह जी के व्यक्तित्व पर प्रकाश डालें। 6 अंक
- (ख) सेवाधर्म के प्रति भक्तपूर्णसिंह जी के विचारों को स्पष्ट करें। 6 अंक

Section –B

1. निम्नलिखित संख्याओं को संस्कृत में लिखें— 12 अंक
4, 9, 11, 18, 27, 32, 40, 51, 63, 81, 96, 100
2. निम्नलिखित धातुओं के लट्, लोट् तथा लृट् लकारों में समस्त रूप लिखो— 12 अंक
वद्, पृच्छ्

Section -C

1. निम्नलिखित का सन्धि/सन्धिविच्छेद करें— 12 अंक
महा+इन्द्रः , हिम+आलयः , देव+ ईशः , सदा+एव , प्रत्येकम् , यद्यपि।
2. निम्नलिखित अव्ययों का संस्कृत के वाक्यों में प्रयोग करें— 12 अंक
यत्र , चिरम् , सदा , अधुना , पुनः , सर्वत्र , तथा , यथा ।

Section - D

1. निम्नलिखित धातुओं के लङ् , तथा विधिलिङ् लकारों में समस्त रूप लिखो— 12 अंक
लिख् , गम्
2. निम्नलिखित वर्णों का उच्चारण स्थान बतायें— 12 अंक
ख् , ज् , द् , ध् , फ् , म्

Exam Code: 103201

Paper Code: 8234 (20)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Philosophy (Elementary Philosophy)

Course Code: BARL-1377

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Instructions:

Candidates are required to attempt five questions in all, selecting at least one from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 16 marks.

Section-A

- I. Define Philosophy. State its nature scope and utility. 16
- II. Write Short notes on the following branches of Philosophy.
a) Metaphysics	c) Epistemology
b) Aesthetics	d) Ethics
- 4x4=16

Section-B

- III. State the social problem of casteism and gender inequality. 16
- IV. Discuss the factors leading to strength of world peace. 16

Section-C

- V. State the significance of sangat, Pangat and the concept of sarbat da Bhala in Sikhism. 16
- VI. Discuss the principle of Satyagraha in Gandhism. 16

Section-D

- VII. What is civilization? State its various components. 16
- VIII. How are culture and civilization interrelated? Discuss in detail. 16

(Hindi version)

नोट:- कुल पाँच प्रश्न करें। प्रत्येक भाग में से एक प्रश्न करें। पाँचवें प्रश्न का चयन किसी भी भाग से किया जा सकता है। प्रत्येक प्रश्न के 16 अंक हैं।

भाग-क

1. दर्शन शास्त्र की परिभाषा दें। दर्शन के स्वरूप क्षेत्र तथा महत्त्व पर चर्चा करें। 16
2. दर्शन शास्त्र की निम्नलिखित शाखाओं पर नोट लिखें:-
क. तत्त्व मीमांसा ख. ज्ञान मीमांसा
ग. सौन्दर्य शास्त्र घ. नीति शास्त्र 4X4=16

भाग-ख

3. जातिवाद और लैंगिक असमानता की सामाजिक समस्याओं की विस्तारपूर्वक व्याख्या करें। 16
4. विश्व शांति को कैसे मजबूत बनाया जा सकता है? 16

भाग-ग

5. सिक्ख दर्शन में संगत, पंगत और सरबत दा भला की महत्त्वता पर चर्चा करें। 16
6. गांधीवाद के अनुसार प्रतिपादित सत्याग्रह के सिद्धांत की विशेषताएं बताएं। 16

भाग-घ

7. सभ्यता क्या हैं? सभ्यता के विभिन्न तत्त्वों का वर्णन करें। 16
8. संस्कृति और सभ्यता में पारस्परिक संबंधों की व्याख्या करें। 16

Exam Code: 103201

Paper Code: 8235 (20)

Programme :. B.A.-I SEM

Course Title: Music(I)

Course Code: BARM-1357

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note : Attempt 5 Questions in all. Selecting at least one question from each section. Question No 7 is compulsory. All questions carry equal marks.

Section A

1. What do you know about the following?

1. Sangeet 2. Alankar 3. Saptak 4. Shruti 8

2. What is Thaata ? What are the principles of Thaata?
Explain in detail. 8

Section B

3. Write down a note on the historical development of Sitar. 8

4. What do you know about Raga and its Jatis? Explain in detail. 8

Section C

5. Write down the contribution of Ustad Allaadin Khan towards Indian Music 8

6. Explain the classification of Indian Musical Instruments. Write one example of each category 8

Section D

7. Write the notation of Vilambit gat in any raga of your course along with four toras & short description. 8

8. Write down the following talas with ekgum and dugun layakaries along with description.

1. Dadra Tal 2. Teen Tal 8

19/12/18
Exam Code: 103201

Paper Code: 8236 (20)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: FDGC (Fashion Designing -I)

Course Code: BARM-1237

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 50

Instructions:

Attempt five question in all selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All question carry equal marks.

Section-A

1. Write short notes on the following:
 - a) Pret-a-porter
 - b) Mass production
 - c) Haute Couture
 - d) Fashion trends

2. Write the difference between the following:
 - a) Fashion and Style
 - b) Classic and jad

10

10

Section-B

3. Define fashion cycle and explain broken fashion cycle with suitable illustration?

10

4. What are the various factors which affects fashion cycle? 10

Section-C

5. Explain how fashion was originated? 10
6. Explain the various theories of fashion adoption? 10

Section-D

7. Give brief account of the various components of fashion? 10
8. Why line, colour and texture are called components of fashion. 10

Exam Code: 103201

Paper Code: 8237 (20)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Cosmetology

Course Code: BARM-1147

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Instructions:

Attempt five question in all selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All question carry equal marks.

Unit-I

1. Write down the importance of cosmetology. What is future of cosmetology? 8
2. What is cosmetology and explain its aims. 8

Unit-II

3. What is Skin. Draw its Structure and label it. 8
4. Write any four skin problems and its treatment. 8

Unit-III

5. "Healthy Body is Healthy mind". Explain the personal care. 8
6. Is personal Hygiene is good for health, Discuss it about. 8

Unit-IV

7. Explain the following:
- Buccinator
 - Corrugator
 - Frontalis
 - Occipitals
8. Explain the benefits of massage. 8

Exam Code: 103201

Paper Code: 8238 (40)

Programme :. B.A.-I SEM

Course Title : Elective English

Course Code: BARL-1198

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

1. Note : Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. Each question carries 16 marks.

2. Write legibly.

Section A

1. (a) Write a short note on any two of the following literary terms:

Ballad, Paradox, Comedy, Concert

(b) Transcribe the following words : $4 \times 2 = 8$

Ghost, Grabs, Sure, Tongue, Food,

My, Day, Bread $1 \times 8 = 8$

2. Write short notes on any two at the following literary terms:

Plot, Irony, Epic, Character $4 \times 2 = 8$

(b) Transcribe the following eight words.

Yawn, Sing, Off, Castle, Bought,
Dry, Kite, Tooth

8 marks

Section B

3. (a) Make a critical analysis of the use of conceits in John Donne's 'The Sun Rising' 8

(b) (i) Explain the line from Milton's Poem "On His blindness",

They also serve who stand and wait

(ii) What does the phrase "steal from the world" mean in Pope's "Ode on Solitude" 4x2=8

4. (a) Explain the following stanza with reference to the context:

Then naked and white, all their bags left behind,

They rise upon clouds and sport in the wind. And the Angel told Tom, if he'd be a good boy, He'd have God for his father, and never want joy. 8

(b) (i) Why is "red" used twice in the title of the poem "A Red, Red Rose"?

(ii) How is time described in the lyric

"To the virgins, To make

Much of Time?

4x2=8

Section C

5. (a) What are the characteristics that make "My Lost Duchess" a successful dramatic monologue? 8

(b) (i) How do the daffodils resemble the stars in the poem "Daffodils"?

(ii) Describe the state of mind suggested by the phrase "Scarred but secure" in the poem "To the Indians who died in Africa." 4 x 2 = 8

6. (a) Explain the following stanza with reference to context:

I Shall be telling with this a sigh somewhere ages and ages hence.

Two roads diverged in a wood and I

I took the one less travelled by,

And that has made all the difference. 8

(b) (i) What kind of pictures Keats draw to build the reason of Autumn in his ode "To Autumn"?

(ii) Whose was the hand that mocked the passions and whose was the heart that fed them in the poem "Ozymandias" 4x2=8

Section D

7. (a) How does Henrik Isbon demonstrate his view on the plight of women in the society of the 19th century in the play "A Doll's House"? 8

(b) (i) What is Dr. Rank's Purpose in the play "The Doll's House"?

(ii) What agreement do Mrs. Linde and Krogstad come to that makes them both happy? 4x2=8

8. (a) Explain the following extract from the play "A Doll's House" with reference to the context :

"One day I might, yes Many years from now, when I've lost my looks a little. Don't laugh. I mean, of course, a time will come when torvald is not as devoted to me, not quite so happy when I dance for him and dress for him and play with him. 8

(b) compare and contrast Christine

(i) Linde and Nora

(ii) Comment on the ending of "A Doll's House."

4x2=8

Exam Code: 103201

Paper Code: 8239 (40)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: Elective Punjabi

Course Code: BARL-1208

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Note:

- ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਅੰਕ ਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ -1

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ:

(ਕ) ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਹਥਿਆਰ ਸਾਰੇ ਵਰਤਣੇ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਮਾਰ ਪਰ ਖਾਣੀ ਨਹੀਂ।
ਦੋਸਤੋਂ ਜੋ ਮਰ ਗਏ ਤਾਂ ਗ਼ਮ ਨਹੀਂ,
ਦਾਸਤਾਂ ਸਾਡੀ ਕਦੇ ਜਾਣੀ ਨਹੀਂ।

(ਖ) ਮੈਂ ਸਿਖਿਆ ਸੀ ਨਾਮ ਪਿਆਰ ਦਾ,
ਤੇ ਹੱਡਾ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਪਿਆ ਖੜਕਦਾ।
ਨਾਮ ਪਿਆ ਵੱਜਦਾ
ਜੋਗ ਤੇਰਾ ਹੋੜਦਾ ਇਸ਼ਕ ਬੀਂ ਕਮਲਿਆ
ਮੋੜ ਮੇਰੇ ਕੰਨ , ਲੈ ਮੋੜ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੰਦਰਾਂ।

(ਗ) ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ
 ਖਿਡਾਉਣੇ ਨਾ ਦਿਓ
 ਮਿਠਾਈ ਨ ਦਿਓ
 ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਰਦੀ
 ਉੱਜਲੀ ਕਮੀਜ਼ ਤੇ ਨਕਟਾਈ ਨ ਦਿਓ
 ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਬੈਲੈਂਸ ਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਓ
 ਪਰ ਉਸ ਲਈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰੁਮਕਦੀ ਹਵਾ ਵੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਓ
 ਸਾਹ ਲੈ ਸਕੇ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਆਰਾਮ ਨਾਲ
 ਐਸੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਓ

2. ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਤ ਕਵਿਤਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ -2

3. 'ਸਿਮਟਦਾ ਆਕਾਸ਼' ਨਾਵਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।
4. 'ਸਿਮਟਦਾ ਆਕਾਸ਼' ਨਾਵਲ ਵਿਚਲੇ ਪਾਤਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿੱਤਰਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-3

5. ਰਾਸ ਕੀ ਹੈ? ਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
6. ਅਲੰਕਾਰ ਦਾ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਲੰਕਾਰ ਸੰਪਰਦਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ-4

7. ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਦਸਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਅਪੋਹ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋ ਦੋ ਸਮਾਨਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ:
 ਓਜੱਡ, ਛੋਟਾ, ਟੋਲਾ, ਡਰਪੋਕ, ਬਲਵਾਨ, ਵਿਸ਼ਵਸ, ਪਤਨ, ਵਹਿਮ

Exam Code: 103201

Paper Code: 8240 (40)

Programme: B.A. Sem: I

Course Title: आधुनिक कविता व्याकरण और अनुवाद

Course Code: BARL-1268

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

नोट:- यह प्रश्नपत्र चार खण्डों में विभक्त है। प्रत्येक खण्ड में से एक प्रश्न करना अनिवार्य है। पाँचवाँ प्रश्न परीक्षार्थी किसी भी खण्ड में से कर सकता है प्रत्येक प्रश्न 16 अंक का होगा। कुल पाँच प्रश्न करने हैं।

खण्ड-1

1. क. सप्रसंग व्याख्या कीजिए-

वह आता

दो दूक कलेजे के करता, पछताता पथ पर आता।

पेट-पीठ दोनों मिलकर हैं एक, चल रहा लकुटिया टेक।

मुट्ठी भर दाने दाने को, भूख मिटाने को

मुँह फटी-पुरानी झोली का फैलाता

दो दूक कलेजे के करता पछताता पथ पर आता।

(ख) अपने पाठ्यक्रम में संकलित हरिवंशराय बच्चन की कविताओं के काव्य-सौन्दर्य पर विचार कीजिए।

2. क. सप्रसंग व्याख्या कीजिए—

तपस्वी! क्यों इतने हो क्लांत? वेदना का यह कैसा वेग? आह! तुम कितने अधिक हताश बताओ यह कैसा उद्वेग? हृदय में क्या है नहीं अधीर, लालसा जीवन की निःशेष? कर रहा वंचित कहीं न त्याग तुम्हें मन में धर सुन्दर वेश।

ख. भारतेन्दु का साहित्यिक परिचय दीजिए।

8X2=16

खण्ड-2

1. निर्देशानुसार उत्तर दीजिए—

क. भाववाचक संज्ञा बनाएं—

आलसी, पशु, एक, चालाक

4

ख. पुरुषवाचक सर्वनाम बताएं—

आप, मेरा, उसका, वह

4

ग. विशेषण की परिभाषा एवं भेदों की उदाहरण सहित चर्चा कीजिए।

8

2. निर्देशानुसार लिखें—

क. विशेषण के नाम लिखिए—

चटपटा, एक दर्जन केले, भारी भीड़, एक विचटल चीनी

4

ख. प्रेरणार्थक क्रिया रूप बनायें—

चलना, कटना, करना, सीना

4

ग. संज्ञा की परिभाषा देते हुए भेदों पर विचार कीजिए।

8

खण्ड-3

1. क) अनुवाद की परिभाषा देते हुए स्वरूप पर विचार करें।

ख) पत्र लेखन के प्रकारों पर प्रकाश डालें।

2. क) अनुवाद की उपयोगिता पर रोशनी डालिए।

ख) पत्र का सामान्य परिचय देते हुए विशेषताओं की चर्चा करें।

8X2=16

खण्ड-4

1. क) निम्नलिखित शब्दों का हिन्दी अनुवाद करें—

ACTION, BONAFIED, CENSUS, FACULTY, HOMAGE, INCREMENT, JUNIOR, NOTIFICATION.

ख) अपने मित्र के नाम एक पत्र लिखिए जिसमें महाविद्यालय में आपके प्रथम दिन का अनुभव वर्णित हो।

2. क) निम्नलिखित शब्दों का हिन्दी अनुवाद करें—

MAJORITY, ORIGINAL, REVISION, ZONAL, UNAVOIDABLE,
BOND, ACCEPTANCE, GOVERNER

ख) आपके मुहल्ले में चोरी की घटनाएं बहुत बढ़ गयी हैं। नगर के पुलिस अधीक्षक को मुहल्ले की सुरक्षा के लिए प्रार्थना-पत्र लिखिए।

8X2=16